

IZVJEŠĆE O RADU U 2021. GODINI

GRADSKI MUZEJ OMIŠ

A.Starčevića 5, 21 310 Omiš, tel. 021/ 861 847

www.gradskimuzejomis.hr, e-mail: gradskimuzejomis@gmail.com

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.2. Terensko istraživanje

Staro groblje

Tijekom srpnja 2021. godine Gradski muzej Omiš proveo je zaštitno arheološko istraživanje na lokalitetu Staro groblje u Omišu. Arheološko istraživanje provedeno je u sklopu projekta Otvorene ljetne pozornice urbane aglomeracije Split, uređenje i opremanje lokacije Staro groblje u Omišu, čiji je nositelj bio Grad Omiš. Opseg arheoloških istraživanja bio je baziran na prostor uz južni zid Crkve Gospe snježne i uz njenu apsidu gdje je 80-ih godina prošlog stoljeća grupa amatera *pronašla apsidu ranokršćanske crkve*, o čemu nije postojala odgovarajuća stručna dokumentacija.

Zaštitnim arheološkim istraživanjem od srpnja 2021. g. dobiveni su konkretni podaci. Uz sjeveroistočni rub apside Crkve Gospe snježne potvrđena je apsida ranijeg sakralnog objekta također usmjerena na istok. Južno od Gospine crkve u sondi 1 pronađen je netaknut grobni ukop (G 1), preliminarno datiran brončanim *spalatinima* u 13.-14. stoljeće. Time je potvrđena ukopišna uloga prostora u razdoblju i prije formiranja gradskog groblja u 16. st., na što su ukazivali i kasnoantički sarkofazi koji se na Groblju nalaze. Takvom zaključku vode i grobovi G4, G7 i G8 otkriveni u sondi 2 (uz istočni rub apside Gospine crkve), čija relativna ujednačenost položaja ukazuje da je vjerojatno riječ o groblju na redove. No, obzirom da je definiran samo mali segment groblja, uz to preslojen današnjom Gospinom crkvom i recentnom zidanom grobnicom istočno od nje, ostajemo oprezni u toj tvrdnji. Također je upitna pripadnost i kontekst otkrivene apside u odnosu prema spomenutim grobovima. Konkretnije zaključke ostavljamo rezultatima budućih istraživanja koja bi se mogla provesti u sondi 2 ako se ista proširi u smjeru sjeveroistoka i definira kompletna apsida, ukoliko je očuvana.

Glavninu pokretnih nalaza čini gruba, uporabna keramika i građevinska (krovna) opeka kasnoantičkog i srednjovjekovnog podrijetla.

Po završetku ove kampanje uzorkovali smo uzorke žbuke na 5 položaja i dobili rezultat da su žbuka sa zida 2 (otkrivena apsida SJ 9), zida 3 (zid na kojemu je temeljena apsida Gospine crkve SJ 10) i zida ispod južnih temelja Gospine crkve (SJ 29) sličnog sastava (analizu radila trtka Kvarar d.o.o.).

Po završetku istraživanja nalazi su preventivno očišćeni, signirani i pohranjeni u GM Omiš. Brončani novčići iz G1 su predani na konzervatorsko-restauratorsku obradu na Umjetničku akademiju Sveučilišta u Splitu, Odsjek za konzervaciju-restauraciju.

Staro groblje, temelj pronađene apside SI od Gospine crkve

Staro groblje, novčići iz groba G-1

Brzet

Arheološki i zaštitni radovi na zaštićenom ranokršćanskom kompleksu na Brzetu su u 2021. zbog loših vremenskih prilika realizirani tijekom prosinca 2021. i siječnja 2022. g. Izvođač radova bila je tvrtka Stratum d.o.o. Zapreka istraživanjima bile su i optičke instalacije tvrtke T-com koje su konačno izmještene dovoljno da se JZ profil terena istraži do zdravice i trajno zaštititi postavljanjem gabiona. Gabioni su postavljeni u dimenzijama 11 m x 2 m.

Radilo se i na SI profilu nalazišta koji se uslijed erozije počeo urušavati, s ciljem stabilizacije istoga, ali i provedbe svih potrebnih predradnji (širenja sonde) kako bi se istraživanja u ovom dijelu mogla nastaviti. Sjeveroistočni profil uređen je iznad razine istraženih struktura nartekusa bazilike dok je na sjeverozapadnom rubu izveden stepenasti profil iskopa do razine pojave kulturnog sloja.

Od pokretnih nalaza prikupljeni su ulomci uporabne keramike (stolne, kuhinjske i amfora) te ulomci građevinske keramike (tegule, imbreksi i opeke) koji su pohranjeni u Gradskom muzeju Omiš.

Brzet, jugozapadni profil prije izmještanja instalacija (veljača 2021.)

Brzet, JZ profil nakon provedenih istraživanja i postavljanja gabiona (ožujak 2022.)

1.3. Darovanje

Romeo Jerčić iz Jesenica darovao je za Arheološku zbirku sljedeće predmete - keramičku posudu iz podmorja u Bračkom kanalu, dva ulomka dvije poveće prapovijesne posude iz pećine *Pod stubicom* iznad Jesenica te brončanu apliku iz Jesenica, lokalitet Sustipan (Ug. o darovanju od 8.11.2021.).

1.7. Ostalo

- U Gradski muzej Omiš u 2021. godini predano je izvješće s nalazima koji potječu iz zaštitnog arheološkog straživanja provedenog na položaju baroknog bastiona u ulici Fošal. Istraživanje je provela tvrtka Arheorad j.d.o.o. iz Splita. Nađeni su malobrojni ulomci grube kuhinjske keramike i one finije s premazom, datirani u novovjekovno razdoblje.

- Izvršena je i primopredaja izvješća s nalazima što su rezultat arheološkog nadzora na Starom groblju u sklopu projekta Otvorene ljetne pozornice urbane aglomeracije Split, uređenje i opremanje lokacije Staro groblje u Omišu. Arheološki nadzor je provela tvrtka Kaukal d.o.o. iz Splita. Uz nekolicinu nalaza kasnoantičke grube i novovjekovne keramike s premazom, među pokretnim nalazima se ističe ulomak antičke nadgrobne stele iz 3. st. Ulomak kamenog pilastra s urezanim križem proširenih krajeva te dio prozorske tranzene ukazuju na ranokršćansku provenijenciju.

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Preventivna zaštita provedena je u svim muzejskim prostorima sukladno procijenjenim potrebama.

U metalni sef i metalne sanduke gdje se čuva građa iz Kulturno-povijesne i Umjetničke zbirke postavljen je silikagel radi regulacije relativne vlažnosti zraka.

Postavljeni su termohigrometri u stalnom postavu muzeja te u čuvaonici u atomskom skloništu, sa svrhom praćenja relativne vlažnosti i temperature zraka. Nakon višemjesečnih bilježenja mikroklimatskih uvjeta u čuvaonici je postavljen odvlaživač zraka i ionizator (vrijednosti RV su u ljetnim mjesecima dostizale 75 % dok se u zimskom razdoblju spuste na 40%).

Dva etnografska predmeta od tekstila su preventivno zamrznuta na mjesec dana, radi odstranjivanja eventualnih ličinki moljaca i drugih nametnika na tekstilu.

Drveni predmeti iz Umjetničke i Etnografske zbirke, kao i drvene vitrine iz zbirke Munitić su tretirani fungicidima zbog vidnog djelovanja crvotočine.

Na četrdeset umjetničkih slika iz zbirke Munitić nakon provedene revizije promijenjena je oštećena oprema (okvir/ poleđina/ paspartu, ovisno o oštećenjima).

2.2. Konzervacija

- Brončani novčići (12 kom.) pronađeni u grobu G1 prilikom zaštitnih arheoloških istraživanja na Starom groblju predani su na restauratorsko-konzervatorsku obradu na Umjetničku akademiju Sveučilišta u Splitu, Odsjek za konzervaciju-restauraciju.

- Grb obitelji Dražojević (Inv.ozn. 37 A) je predan na konzervatorsko-restauratorsku obradu na Umjetničku akademiju Sveučilišta u Splitu, Odsjek za konzervaciju-restauraciju.

Grb Dražojević, prije i nakon konzervatorskih zahvata

2.3. Restauracija (*izvođači radova: vlastita radionica/ vanjski suradnici*)

Antička kamena posuda iz stalnog postava (inv.ozn 24 A) restaurirana je u Restauratorsko-konzervatorskom odjelu Arheološkog muzeja u Splitu.

Kamena posuda prije i nakon restauracije

2.4. Ostalo

- Budući u Muzeju postoji trajni problem s vlagom zbog čega otpada žbuka sa zidova, postavljen je uređaj za skretanje kapilarne vlage – PROsystem. Prethodno je (14.3.2021.) u Muzeju održana prezentacija ovog proizvoda na kojoj je nazočila ing. građ. M. Duspara iz Komunalnog odjela Grada Omiša. Također su prethodno konzultirane ustanove koje koriste ovaj uređaj dugi niz godina i koje su nam podijelile svoje iskustvo (Arheološki muzej Split, Muzej grada Splita, Prirodoslovni muzej Split).
- Zidovi izložbenog prostora na prvom katu Muzeja kao i zidovi u stalnom muzejskom postavu bili su dosta oštećeni uslijed djelovanja vlage te su sanirani tijekom lipnja 2021. g.
- U muzejske prostore ugrađen je sustav alarma i videonadzor.
- Prostor čuvaonice u atomskom skloništu smo organizirali tako što smo uz pomoć djelatnika Vlastitog pogona Grada Omiša izradili drvene paravane za pohranu slika. Zahvaljujući susretljivošću TZ Grada Omiša zamijenili smo naše prostore u atomskom skloništu i tako dobili veći prostor čuvaonice.

3. DOKUMENTACIJA

Muzejska dokumentacija se vodi u programskoj bazi M++, a Muzej posjeduje dvije radne stanice za pristup aplikacijama integriranog muzejskog informacijskog sustava. Sekundarna muzejska građa ranije nije bila inventarizirana pa je u suradnji s tvrtkom Link 2, u ožujku 2021. g. nadograđena nova verzija baze M++ i instaliran paket S++ za sekundarnu dokumentaciju.

Od preuzimanja dužnosti ravnateljice u veljači 2021. g. provodi se postupak revizije muzejske građe nakon čega će se pristupiti reviziji dokumentacije i inventarizaciji postojeće građe sekundarnih fondova.

3.1. Inventarna knjiga

U inventarnoj knjizi inventarizirano je sveukupno 1381 predmet kroz Arheološku (196), Etnografsku (105), Umjetničku (859) i Povijesnu zbirku (221).

U sekundarnoj dokumentaciji inventarizirana su 2 zapisa u fondu Izložbe i 5 zapisa u fondu Evidencija terenskih izvještaja.

3.9. Ostalo

Izrađena je arhitektonska dokumentacija postojećeg stanja utvrde Stari Grad (Fortica). Dokumentaciju je izradila tvrtka Geographica d.o.o. iz Splita.

4. KNJIŽNICA

Muzejska knjižnica je evidentirana kroz tablicu u word dokumentu.

Revizijom muzejske knjižnice ustanovljeno je 231 neinventariziranih publikacija koje su po završetku revizije inventarizirane. Dvadeset i pet naslova je otpisano iz inventarne knjige muzejske knjižnice jer su činile duplikate, a prenamijenjene su u publikacije za međumuzejsku razmjenu.

4.1. Nabava (*razmjena, dar, kupnja, muzejska izdanja*)

Tijekom 2021.g. 172 publikacije su pribavljene kao dar sljedećih institucija - Književni krug Split (35), Arheološki muzej Split (84), Odsjek za arheologiju FF Sveučilišta u Zagrebu (32), Državni arhiv u Splitu (13), Muzej HAS (8).

Redovnom razmjenom pribavljeno je 5 naslova.

Kupnjom su nabavljena 3 naslova.

Na kraju 2021. godine muzejska knjižnica je brojala 1759 bibliografskih jedinica.

5. STALNI POSTAV

Stalni postav je preuređen u smislu tehničkih intervencija – sanirani su zidovi zbog oštećenja nastalih djelovanjem vlage; stare vitrine su uklonjene i na cijeloj površini istočnog zida napravljena je nova vitrina u knaufu te osvijetljena i djelomično ostakljena; stolne vitrine i postamenti su osvježeni prebojavanjem. Na prozore su ugrađene komarice za koje se ukazala potreba zbog sigurnijeg provjetravanja s obzirom da je prostor u prizemlju.

Sadržaj postava se nije mijenjao, ali se interveniralo u smislu organizacije tematskih cjelina.

Postavljene su nove dvojezične legende s interpretacijom izloženih predmeta. Gdje je bilo moguće dodane su rekonstrukcije koje izlošcima daju opipljiv kontekst s edukativnom komponentom.

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Rad na interpretiranju stalnog postava i izmjeni legendi.

Rad na interpretaciji pokretnih nalaza iz provedenog zaštitnog arheološkog istraživanja na Starom groblju.

Rad na interpretaciji pokretnih nalaza proizišlih iz istraživanja ranokršćanskog crkvenog kompleksa na Brzetu, koji se istražuje od 2004. godine. Rezultate istraživanja planiramo prezentirati tematskom izložbom u 2022.

6.3. Revizija građe

Temeljem odluke ravnateljice o osnivanju Povjerenstva za provedbu revizije muzejske građe i dokumentacije (Klasa: 612-05/21-03/35, Urbroj: 2155/1-11/01-21-1 od 8. travnja 2021.g.) započeta je revizija cjelokupnog muzejskog fundusa. Do kraja 2021. g. izvršena je revizija muzejske knjižnice, zbirke Munitić i Umjetničke zbirke.

6.8. Stručno usavršavanje (*tečajevi, seminari, studijska putovanja, specijalizacija, stručni ispiti*)

- A.Tabak je sudjelovala na sastanku matičnih ustanova za arheološke zbirke (Arheološki muzej Zagreb, Arheološki muzej Split) koji je održan 29. lipnja 2021. u Arheološkom muzeju u Splitu. Raspravljalo se o sustavu matičnosti kroz arheološke zbirke s konkretnim primjerima i problemima iz muzejske prakse.

- A. Tabak je sudjelovala na radionici *Nova praksa u obradi muzejske građe* koju je organizirao Hrvatski povijesni muzej iz Zagreba, matični muzej za povijesne zbirke. Radionica je održana 8. rujna 2021. u prostorima Muzeja grada Splita.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

- Učenicima 1. b razreda opće gimnazije SŠ Jure Kaštelan pružene su konzultacije u njihovom projektu *Sakupljanje povijesnih izvora* iz nastavnog predmeta Povijesti

- Damiru Mimici iz Omiša su pružene smjernice po pitanju održivosti i stanja njegove etnografske zbirke. Prvi korak u zbrinjavanju zbirke jest njena registracija i upis u Registar zaštićenih kulturnih dobara RH, čime će zbirka biti i stručno valorizirana od strane etnologa Ministarstva kulture, Konzervatorskog odjela Split. Registracija zbirke je u tijeku.

- U pitanjima stručne obrade umjetničkih zbirki, povrata građe, preventivne zaštite, obrade muzejske dokumentacije i drugih aktualnih muzeoloških tema u GMO konzultirane su relevantne institucije i muzejski djelatnici (MDC, matične muzejske ustanove prve i druge razine, Ministarstvo kulture i medija RH, Konzervatorski odjel u Splitu).

- dr.sc. Miona Miliša, Pročelnica odsjeka za restauraciju-konzervaciju, Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu napravila je preliminaru analizu pregleda ultrazvukom nekoliko kamenih spomenika te su ustanovljeni tragovi boja na nekolicini (glava cara Tiberija - Inv.ozn. 2 A, mletački grb – Inv.ozn. 30 A, grb Dražojevića – Inv.ozn. 37 A).

6.12. Informatički poslovi muzeja

- U skladu s muzeološkim standardima GM Omiš sustavno radi na procesu digitalizacije te računalnom vođenju i obradi muzejske dokumentacije u muzejskim informacijskim sustavima M++ i S++. Korištenjem računalne mreže omogućeno je istovremeno nadopunjavanje muzejske dokumentacije, jednostavniji pristup podacima, pretraživanje i kompletan ispis podataka. GM Omiš posjeduje dvije radne stanice za pristup informacijskim sustavima M++ i S++ na dva računala. Podaci o muzejskoj građi i muzejskoj dokumentaciji dostupni i u digitalnom obliku.

- Tijekom 2021. godine obnovljen je sadržaj muzejske web stranice – stare fotografije zamijenjen su novim i uređeni su tekstovi. Stranica se sustavno održava i ažurira.

6.13. Ostalo

- Digitalizirana su dva originalna prijepisa Poljičkog statuta (Inv.ozn. 6 P i 7 P).

Digitalizaciju je izvršio Odjel za informacijsko-dokumentacijske poslove Državnog arhiva u Splitu.

- Dana 8. rujna 2021. izvršen je nadzor stručnog rada Gradskog muzeja Omiš od strane povjerenstva iz matičnog muzeja za povjesne zbirke (Hrvatski povijesni muzej).

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Tijekom 2021. g. Gradski muzej Omiš priredio je tri izložbe:

- Umjetnička izložba Marina Baučića iz ciklusa *Katedrala*. Bilo je izloženo 18 ulja na platnu povodom obilježavanja Dana Grada i zaštitnika Omiša, sv. Ivana Nepomuka. Vrijeme trajanja izložbe bilo je od 14. do 28. svibnja 2021. g. O tematskoj odrednici izložbe donosimo isječak iz recenzije Mirele Duvnjak - *Baučić svojim "kontemplativnim" slikarstvom podsjeća na temeljni sadržaj crkvenih građevina, na činjenicu potiskivanja i banaliziranja duhovnosti, na letargiju zaborava istinskih vrijednosti, koje su jedine izvori pravoga života i istinske radosti. Svjestan da bez te utemeljenosti svaki drugi sadržaj gubi snagu, vjerodostojnost i učinak. Upravo u ovom segmentu očituje se Baučićovo pripadanje sadašnjem trenutku....*

Posjetitelji na izložbi M. Baučića *Katedrala*

- Na web stranici Muzeja (www.gradskimuzejomis.hr) povodom obilježavanja Dana grada Omiša 2021. objavljena je on-line izložba *Digitalizirani Poljički statut*.

- Umjetnička izložba fotografija Zorana Alajbega *Splitska vrata. Arheološka baština Brača i Šolte*. Bila je izložena 31 fotografija (ispis na platnu dim. 60 x 100 cm) povodom obilježavanja Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja – 5. kolovoza 2021. Kroz objektiv vrsnog majstora fotografije dokumentirana je bogata hrvatska baština prirodne i povijesne tematike Brača i Šolte. Izložba je popraćena dvojezičnim katalogom, čija je stručna autorica Nikolina Uroda.

Plakat izložbe *Splitska vrata. Arheološka baština Brača i Šolte*

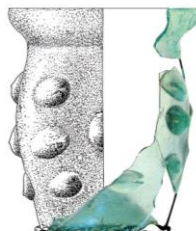
Jednoj izložbi Gradski muzej Omiš je bio suorganizator:

- Uz Muzej triljskog kraja i Muzej Cetinske krajine - Sinj, GMO je bio suorganizator izložbe *Utvrda Nutjak – prošlost, sadašnjost, budućnost*. Izložba je popraćena katalogom, a prezentira rezultate arheoloških istraživanja utvrde, provedenih u razdoblju 2007. – 2010. godine. Izložba je bila postavljena u Muzeju triljskog kraja od 21.10. do 21.12.2021.g.

KRHKOST I LJEPOTA STAKLA

Stakleni predmeti zbog zahtjevnog su načina izrade puhanja i njihove krhkosti imali visoke cijene nabave. Ulomci čaša od zelenkastog stakla ukrašeni apliciranim ukrasima oblika kapljica, koje su osim ukrasa imale i funkciju ručki, proizvodile su se u sjevernoj Europi krajem 15. i u 16. stoljeću. U mletačkim radionicama na Muranu u 15. stoljeću proizvodile su se čaše cilindrične forme od pro-

zirnog i tankog stakla ukrašene apliciranim tamnoplavim staklenim nitima u gornjem proširenom dijelu čaše. Iz istih radionica dolaze i ulomci čaše od sivog stakla s blago uvučenim podnožjem koje su se proizvodile u 16. stoljeću. Ulomci od prozirnog stakla s blago rešetnim okomitim rebri i apliciranim tamnoplavom trakom na obodu postolja pripadaju čaši većih dimenzija, tipa pehar.

REKONSTRUKCIJA ČAŠE S APPLICIRANIM KAPLJIČASTIM UKRASIMA, M. ROGOŠIĆ (KRAJ 15. - 16. ST.)

ULOMCI ČAŠA S APPLICIRANIM TAMNOPLAVIM NITIMA S MURANA (15. ST.)

Detalj s izložbe *Utvrda Nutjak – prošlost, sadašnjost i budućnost*

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

(Pod izdavačkom djelatnošću smatraju se samo publikacije čiji je izdavač ili suizdavač muzej)

10.1. Tiskovine

GMO izdavač:

- Deplijan izložbe *Katedrala*
- Plakat izložbe *Splitska vrata. Arheološka baština Brača i Šolte*

GMO suizdavač:

- Katalog izložbe *Utvrdna Nutjak – prošlost, sadašnjost, budućnost*

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva (*vodstva za građanstvo, vodstva za škole, specijalna vodstva*)

Vodstva po stalnom postavu su provedena u suradnji s nastavnicima OŠ Josip Pupačić u okviru njihove terenske nastave i školskog kurikulumu.

11.3. Radionice i igraonice

Tijekom 2021. godine osmišljeni su i dijelom pripremljeni materijali za radionice u okviru muzejske pedagoške djelatnosti Muzeja, na temu grboslovlja, glagoljice i ranokršćanskog sakralnog pojmovnika.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Objave u tiskanim i elektroničkim medijima

Objave na web i fb stranicama Muzeja.

12.7. Ostalo

U svrhu poboljšanja vidljivosti i bolje signalizacije Muzeja tiskali smo dvije zastave s muzejskim logom, dali izraditi natpis iznad ulaza te reklamnu ploču.

Novopostavljeni natpis

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Zbog sanacije muzejskih prostora i poslova stručne interpretacije stalnog postava Muzej je otvoren za javnost od početka kolovoza 2021. godine.

Zaključno s 31. prosinca 2021. zabilježili smo 79 posjetitelja.

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja (u %)

Izvori financiranja za 2021. godinu:

- Osnivač: 422.580,39 kn – 72,26%
- Vlastiti prihodi: 950,18 kn – 0,16%
- Područna (regionalna) samouprava: 4.000,00 kn – 0,68%
- Republika Hrvatska: 156.250,00 kn – 26,72%
- Donacije: 1.000,00 kn – 0,17%
- Ukupno: 584.780,57 kn – 100,00%

15.2. Investicije (u kn)

228.485,57 kn

Izvješće sastavila A. Tabak

KLASA: 612-05/22-03/19

URBROJ: 2155/1-11/01-22-01

Omiš, 22. ožujka 2022.g.